

ÚJ MAGYARORSZÁG
KÖZFAJLÉSTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

DARANYI IGNÁC TERV

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

A Balatonendrédi dombok (HUDD20034)

**kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Egyeztetési anyag

Csopak

2014.

Támogatási határozat azonosítója:
1536230136

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth utca 16.
Telefon: +36 87 555 260
Fax: +36 87 555 261

Balaton Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Kht.

8600 Siófok, Batthyány u. 1.
Tel.1.: 84 / 310-803
Tel.2.: 84 / 313-346
Fax: 84 / 317-002

Felelős tervező
Rozner György

Vezető szakértők
Petróczi Imre (természetvédelem)
Rozner György (agrár)

Közreműködő szakértők
Balaton Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.:
Dr. Molnár Gábor, Fekete-Páris Judit, Egerszegi Zita, Magyarfalvi Attila

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság:
Barcza Ákos, Barcza Gábor, Békássy Gábor, Dr. Cservenka Judit, Kenéz István, Korbély Barnabás,
Magyari Máté, Megyer Csaba, Mészáros András, Nagy Attila, dr. Nagy Lajos, Selyem Anikó,
Simon Pál, Sinka Gábor, Szabó Attila, Szerdahelyiné Bohák Mária, Szinai Péter, Tóth Szabolcs,
Vers József, Vókó László

© Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	5
1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név.....	6
1.2. Azonosító kód.....	6
1.3. Kiterjedés.....	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	6
1.4.2. Jelölő fajok	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	8
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	8
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv	8
1.7.7. Egyéb tervek.....	8
1.7.8. Jogerős engedélyek	8
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	10
3.2. Kezelési javaslatok	10
3.2.1. Élőhelyek kezelése	12
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	16
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	16
3.2.4. Kutatás, monitorozás	16
3.2.5. Mellékletek.....	17
3.2.5.2. Kezelési egységek térképe.....	18
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	31
3.3.1. Agrártámogatások	31
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	36
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	36

3.4.2.	A kommunikáció címzettjei	41
3.4.3.	Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	47

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Balatonendrédi dombok
-------------------------	-----------------------

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20034
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	158.9700
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel 91H0
- Szubpannon sztyeppék 6240

1.4.2. Jelölő fajok

- Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet tartalmazza.

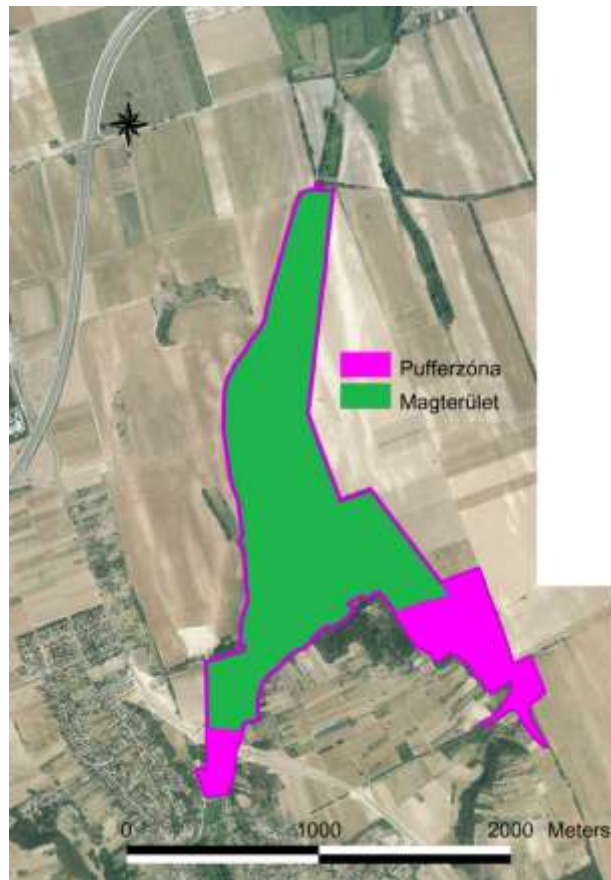
Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Balatonendréd	158.9700	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
—				

Országos ökológiai hálózat övezete: a tervezési terület döntő része az Országos ökológiai hálózat magterület övezetének része. A Balatonendréd 046/1, a 076 és a 075 hrsz. teljes területe, míg a 055, a 057, a 048 és a 047/6 hrsz déli része a Országos ökológiai hálózat puffer övezetének része

Az Országos ökológiai hálózat övezetei a Balatonendrédi dombok (HUDD20034) területén

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Ez a fejezet azoknak a terveknek a felsorolását tartalmazza, amelyek a területre vonatkozóan a közösségi jelentőségű jelölő értékek szempontjából is releváns előírásokat fogalmazznak meg. A tervek előírásainak elemzését a megalapozó dokumentáció 1.3.3. fejezete, az erre épülő javaslatokat pedig a fenntartási terv 3.2. Kezelési javaslatok fejezet tartalmazza.

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területére vonatkozóan nem rendelkezünk miniszteri rendelettel elfogadott természetvédelmi kezelési tervvel.

Természetesen az alapvető természetvédelmi jogszabályok a Balatonendréd dombok területére vonatkozóan is számos természetvédelmi kööttséget meghatároznak. Ezen joganyagok közül a legfontosabbak az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Balatonendréd község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2007. (IV.23.) önkormányzati rendelete Balatonendréd község helyi építési szabályzatáról.
Módosította a 2/2010. (I.13.) önkormányzati rendelet. Hatályos 2010. január 13. napjától
Módosította a 6/2012. (III.28.) rendelete. Hatályos 2012. május 1. napjától
- A terület- és településrendezés szempontjából kiemelendő az Országgyűlés által megalkotott 2000. évi CXII. törvény (ún. „Balaton törvény”), amely elősegíti a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetében a természeti és a települési környezet minőségének védelmét, az idegenforgalom fejlesztéséhez szükséges feltételek javítását, valamint a térség kiegyensúlyozott fejlődését. A 2013. évben sor került ezen ún. „Balaton törvény” felülvizsgálatára, amit számos tényező indokolt.
- Somogy Megye Területrendezési Terve (Környezetterv Kft. 2010-2011)

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve 2012.01.01-2022.12.31.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- SEFAG Szántódi Vadászterület (14-350710-2-4-4) vadgazdálkodási terve (2010-2013)

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

-

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- 4-2 Balaton alegység vízyűjtő-gazdálkodási terve

1.7.7. Egyéb tervek

- Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptió 2020-ig (2009.)
- A Balaton Régió részletes fejlesztési terve, 2007-2013 (2006.)
- Somogy Megye Környezetvédelmi Programja (2009)
- Balatonendréd település környezetvédelmi programja 2010.
- Koppányvölgyi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája 2013.

1.7.8. Jogerős engedélyek

A tervezési területet érintő jogerős engedélyről nincs ismeretünk.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.03	Kaszálás felhagyása, hiánya	H	30 ha	A domborzati viszonyok miatt a kaszálás nehezen kivitelezhető, de egyes területrészekben alkalmazható volna.
A04.02	Alullegetetés	H	20 ha	A terület egy kisebb részét jelenleg csak alkalmanként birkával legeltetik. Az állatlétszám még a kis területrész megfelelő kezeléséhez sem elegendő.
A04.03	Pásztorkodás felhagyása,	H	120 ha	A gyepterületeken túlnyomó részén a kezelés teljes hiányzik. A domborzati viszonyok miatt a kaszálás nem kivitelezhető, alternatívást csak a legeltetés jelent.
D01.01.	Burkolatlan utak	M	10 ha	A területen kizárólag burkolatlan utak találhatóak. A meglévő utak állapotának romlásával, alkalmanként új nyomvonalra terelődik a forgalom, ami újabb és újabb értékes gyeprészek taposásával jár.
G01.03.	Motoros járművel végzett tevékenység	L	10 ha	Agrár/horgász/kiránduló célú emberi mozgás a dűlőutakon, amely növeli a terület zavartságát.
I01	Idegenhonos inváziós fajok	H	100 ha	A kezeletlenség miatt a gyepterületeket súlyosan veszélyezteti az erdősülés, jellemzően az akác terjed, de megjelent a bálványfa is.
K01.01	Erózió	M	10 ha	A terület déli részén jelentősen és más meredekebb részekben kisebb mértékben, elsősorban az állatok taposása nyomán erózió tapasztalható
K02.01	Fajösszetétel változás, szukcesszió	M	100 ha	A kezeletlenség miatt a gyepterületeket súlyosan veszélyezteti az erdősülés, jellemzően az akác terjed, de megjelent a bálványfa is.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

A terület fő célkitűzései:

- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természet szerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, különös tekintettel a szubpannon sztyeppék és a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel társulásokra.
- A védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel az ürge csökkenő létszámú állományára.

További célok:

- A pannon molyhos tölgyes élőhelyek erdőállományát meg kell őrizni, a jelölő erdőtársulás aránya ne csökkenjen, ha lehet növekedjen. Az elsődleges rendeltetésnek a természetvédelmi célt kell megadni, a bennük folytatott erdőgazdálkodást mielőbb át kell állítani szálaló módszerre. Esetlegesen szükségessé váló beavatkozások nyomán a felújítás csak a jelölő társulásra jellemző fajokkal történjen, természetes módszerekkel.
- Abiotikus katasztrófák (pl.: tűzkár) elhárítása, illetve a biológiai károsítók elleni fokozott védelem biztosítása.
- A megjelenő inváziós növényfajok, így az akác, bálványfa visszaszorítása, a bálványfa teljes kiirtása szükséges mindenünnen.

3.2. Kezelési javaslatok

Az Élőhelyvédelmi Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének megfelelően valamennyi, a területek védelmi célkitűzéseinek elérését, a területek és jelölő értékeik megőrzését szolgáló intézkedést jelenítünk meg a Natura 2000 fenntartási tervben. Az intézkedések alapvetően két nagy csoportot alkotnak. Az elsőbe a gazdálkodásra vonatkozók, a másodikba a gazdálkodáshoz nem kötődők tartoznak.

Általánosságban:

- A gazdálkodáshoz nem köthető intézkedéseknél jelennek meg a gazdálkodókon túli egyéb érintetteknek szóló (beruházók, fejlesztők, területrendezők, vállalkozók, stb.), a területhasználatra vonatkozó elvek.
- A gazdálkodáshoz kötődő kezelési előírásokat és általános javaslatokat az ökológiai igények alapján lehatárolt kezelési egységeket (KE: azonos kezelést igénylő élőhelyek, élőhely-komplexumok) adunk meg. A KE-re vonatkozó általános javaslatok a gazdálkodás mikéntjére megfogalmazott nem előírás szerű javaslatok.

Az előírásokat lehetőség szerint szintezve adjuk meg, egyértelműen szétválasztva a fenntartási és fejlesztési előírásokat.

A fenntartási előírások betartása azért szükséges, mert ezek révén biztosítható a fajok, valamint az élőhelyek fennmaradása, a területek jelenlegi állapotának a megőrzése. Ezek

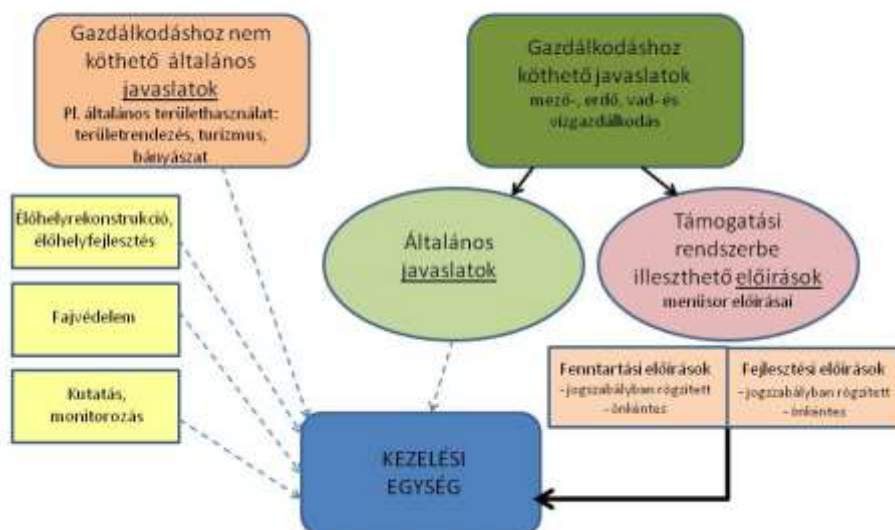
- részben jogszabályokban („Helyes Gazdálkodási Gyakorlat”, „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot”) rögzítettek, tehát betartásuk anyagi ellentételezés nélkül is kötelező;
- részben a Natura 2000 területekre alkalmazott új előírások. Ezen előírások esetében a 1698/2005 EC rendelet 38 §-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés mértékéig, ha ezt a hazai szabályozás is lehetővé teszi.

A fejlesztési előírások a területek természeti értékeinek a növelésére irányulnak olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ezek

- egyrészt olyan, az agrár-környezetgazdálkodási és erdő-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalás alapján és kifizetés ellenében megvalósítható új előírások, melyeket a területi sajátosságok figyelembe vételével kialakítottak, és amelyek a gazdálkodási módok meghatározása révén alapvetően a területek kezelésére vonatkoznak;
- másrészt komplex élőhely rehabilitációs / élőhely fejlesztési javaslatok, melyek megvalósulása eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő. A célok eléréséhez beruházási, fejlesztési feladatok elvégzése szükséges, ezért ezek is csak önkéntes formában, megfelelő támogatási programok mellett valósulhatnak meg.

Összefoglalóan az alábbi folyamatábra mutatja be a kezelési javaslatok megadásának rendszerét:

1. ábra: Kezelési intézkedések rendszere

A támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok:

A Balatonendrédi dombok Natura 2000 területre vonatkozó általános kezelési és fenntartási javaslatok:

- A cserjeszintek és az erőszéli cserjés sávok megtartása madár fészkelőhelyek szempontjából kívánatos.
- Idős, odvas, valamint álló és dőlt holtfa állomány megtartása a jelölő társulásokban.
- Szubpannon sztyepppek maradványain művelési ág váltás nem engedélyezhető.
- Szubpannon sztyepppek maradványain a jó természeti állapotot fenn kell tartani, illetve helyre kell állítani. A spontán erdősülés csak a közösségi jelentőséggel bíró fajok példányainak megjelenésére korlátozva jelenhet meg mintegy fás legelő felé történő átalakulás célállományaként. Egyéb spontán erdősülést meg kell akadályozni különösen irtani kell a bálványfát és az akácodosást, de a becserjésedést is fel kell számolni.
- Szubpannon sztyepppek maradványain nem kívánatos az erdősítés.
- Az ürge szempontjából szükséges alacsony növényzet biztosítására a legeltetést fenn kell tartani, vagy a kaszálási technológiát a faj érdekében alárendelve kell kialakítani.
- Magaskórós szegélytársulások megőrzése érdekében az élőhelyeken a művelési ág nem megváltoztatható, területe nem csökkenhet.

B) Gazdálkodáshoz köthető javaslatok

Mezőgazdálkodás:

Gyepek:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozó kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet tartalmazza.

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett
GY13	Kiszántás nem megengedett
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.

a) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY111	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.

Szántók:

SZ03	A betakarítást követően tarlóhántás, illetve tarlóápolás kötelező.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.

Vizes élőhelyek:

- V07 A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
 V10 Halastavak medrének meszezése tilos.
 V14 A vízi növényzet és a part menti növényzet irtása (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) tilos.
 V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
 V45 November 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével.
 V49 A nádas minimum 10-20%-át nem szabad learatni.
 V57 A betakarítás során a nád rizómájának megsértését kerülni kell.

Erdőgazdálkodás:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozó kötelezően betartandó előírásokat a következő jogszabályok tartalmazzák:

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- vonatkozó erdőterv rendelet, körzeti erdőterv

A Balatonendréd 028 hrsz-ú földrészlet „a” jelű alrészletén az Országos Erdőállomány Adattár szerint (a továbbiakban: Adattár) a Balatonendréd 28D (3,6 hektár) erdőrészlet, a Balatonendréd 047/6 hrsz-ú ingatlanon az Adattári nyilvántartás szerinti Balatonendréd 27E jelű erdőrészlet (17,3 hektár) található. A két erdőrészletben 2008 és 2009 évben folyamatosan tarvágás jellegű fakitermelés történt (28D 2,37 hektáron 140,74 bruttó m³, 27E összesen 3,15 hektáron 204,93 bruttó m³). A fakitermelések eredményeképpen az erdőrészletekben erdőfelújítási kötelezettség keletkezett. A 27E részletben az üzemterv CS-EL célállományt, míg a 28D részletben MO-KTT célállomány jelöl 1. változatnak. Természetvédelmi szempontból kizárólag ezek a változatok fogadhatóak el, míg a 2. változatként feltüntetett idegenhonos fajokkal történő erdősisítés nem megengedhető.

A körzeti erdőterv részletszintű kötelező előírásokat nem tartalmaz:

Erdőrészlet	Előírás
Balatonendréd 27B	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 27C	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 27D	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 27E	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 27CE1	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 27CE2	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs

Balatonendréd 28B	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 28C	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs
Balatonendréd 28D	Zamárdi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve Érvényes: 2012.01.01-2022.12.31. Részletszintű előírások: nincs

a) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
- E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
- E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki
- E12 A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
- E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
- E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
- E28 Óshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre szorítása, illetve ehetőség szerinti teljes eltávolítása.
- E29 A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
- E37 Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító mikroélőhely visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
- E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
- E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.
- E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
- E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
- E72 Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
- E88 Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

A nem üzemtervezett (részben erdő, részben egyéb művelési ágú) erdőfoltok, facsoportok, erdősávokra vonatkozó javaslatok:

- E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
- E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
- E67 Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása nem kívánatos, azok más művelési ágban (pl. gyep) hasznosítandók.

E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

Vadgazdálkodás

A tervezési területen a vadászat elsődlegesen természetvédelmi és nem vadászati célokat felmutató formáját kell megvalósítani.

VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

- A korábbi kezeletlenség és alulhasználat miatt a területen 20-30 ha gyepen olyan szintű cserjésedés tapasztalható, amely súlyosan veszélyezteti mind a sztyeppi növényzetet, mind az ürge állományt. Ezen területek rekonstrukciója nem halogatható, illetve a helyreállítás után rendszeresen (3-5 évente) cserjeirtást kell végezni.
- A Balatonendréd 28 hrsz-en az előző üzemtervezéskor Balatonendréd 28D néven üzemtervezésre került egy 3,71 ha-os beerdősült terület. A terület spontán erdősült akáccal és bálványfával, amelyet a gazdálkodó a gyep helyreállítása céljából 2009-ben letermelt. A fakitermeléssel, illetve területhasználattal kapcsolatban jelenleg jogvita folyik, amely érinti a művelési ágat is. Mivel a területen akác-bálványfa erdő elfogadhatatlan, ezért a terület a jogvita kimenetelétől függően mindenképpen rekonstrukcióra szorul. Amennyiben fennmarad az erdő művelési ág, úgy teljes fajokcserét kell végrehajtani, amennyiben a gyep művelési ág kerül visszaállításra, teljes gyeprekonstrukciót kell végrehajtani.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

- 2011-2012 évektől a terület legeltetése szinte teljesen megszűnt. Jelenleg a 028 hrsz déli részén néhány hektárt újra kaszálással és alkalmanként birkával legeltetve kezelnek. A két évi kezeletlenség miatt a területen lévő jelentős ürgepopuláció összeomlott, 2013-ban csupán néhány lakott lyukat lehetett megtalálni. A faj fenntartása érdekében mindenképpen beavatkozás szükséges. Amennyiben a korábbi legeltetési gyakorlat nem helyreállítható, úgy olyan – akár pusztán természetvédelmi célú – kaszálási gyakorlatot kell kialakítani, amely biztosítja legalább a terület egy részén az ürge számára szükséges gyepállapotokat. A terület kezelésének biztosítása mellett – az ürge populáció alakulásának függvényében – visszatelepítési program indítására is szükség lehet. Ehhez a betelepítendő egyedeket a Zamárdi és a Siófok-Kiliti reptéren lévő állományok biztosíthatják.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

- Az elmúlt években rendszeres monitoring felmérések történtek az ürgeállomány tekintetében. Ezeket a felméréseket mindenképpen szükséges folytatni – figyelembe véve az állomány kritikus állapotát - évi rendszerességgel.
- A terület vegetációját korábban nem vizsgálták. Feltétlenül szükséges a jelölő társulás (Szubpannon sztyeppék 6240) állapotának, kiterjedésének rendszeres nyomon

követése. Ugyan így fontos az adventív fajok vizsgálata is, mert ez befolyásolja az aktuálisan szükséges kezelések meghatározását. Ezeket a vizsgálatokat legalább 3 évenként el kell végezni.

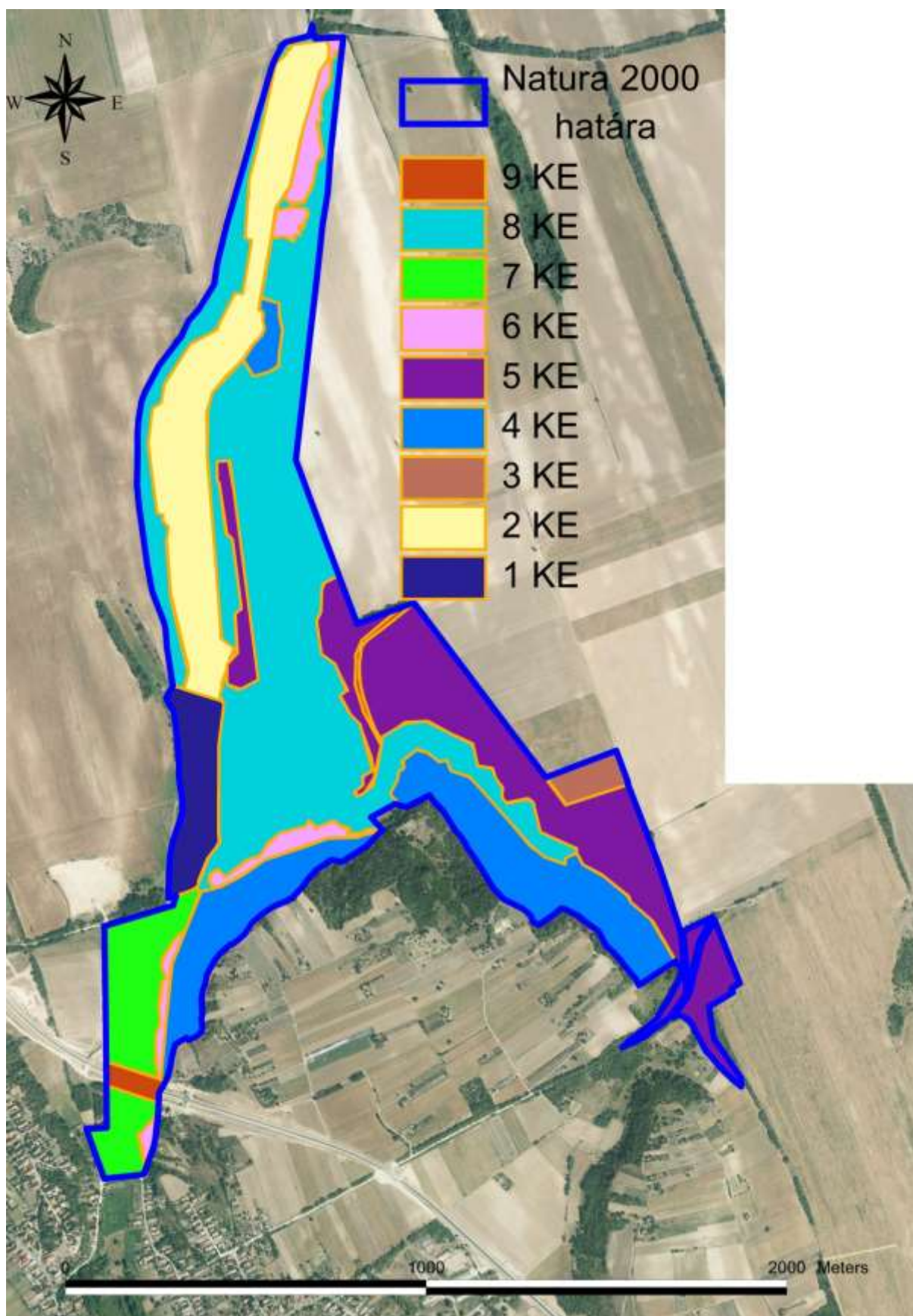
3.2.5. Mellékletek

Mellékletek

3.2.5.1. Kezelési egységek táblázata

Kezelési egység	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett MEPAR-blokk
1 KE (horgászó)	024, 028	RM6E 1-7-12
2 KE (vizes élőhelyek)	024, 025, 026, 027, 028	RLUM 1-2-12, R8R71-7-12
3 KE (szántó)	046/1	R8Q11-Y-12
4 KE (őshonos fafajú üzemtervezett erdők)	028, 047/3, 4, 6, 048, 049	RQOE3-6-12
5 KE (Nem őshonos fafajú üzemtervezett erdők)	028, 047/4, 5, 6, 071, 076	R8TE1-F-12, R9A13-N-12
6 KE (Őshonos fafajú nem üzemtervezett erdők)	028, 047/4, 057	R8TE1-F-12, RQ2U3-N-12, RQC73-C-12
7 KE (üde gyepek)	050, 051/2, 055, 057	RQ2U3-N-12, RQC73-C-12
8 KE (száraz gyepek)	024, 028, 047/4,5,6	R8TE1-F-12
9 KE (utak)	050, 055, 057	R8TE1-F-12

3.2.5.2. Kezelési egységek térképe

1 KE (horgász tó)

U9 Állóvizek

D34Mocsárrétek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: **6440 - Ártéri mocsárrétek**)

B5 Nem zsombékoló magassárrétek

B1a Nem tűzgeképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

OB Jellegtelen üde gyepek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: **3270 - Ártéri ruderális magaskórós**)

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: **5130 - Borókásodó szárazgyepek**)

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>	-	-
	<i>Vizes élőhely</i>	- V07 A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos. V14 A vízi növényzet és a part menti növényzet irtása (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) tilos.	-
Erdőgazdálkodás	-	-	
Nádgazdálkodás	- V45 November 1. és február 15. között lehet nádatatást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével. V49 A nádas minimum 10-20%-át nem szabad learatni. V57 A betakarítás során a nád rizómájának megsértését kerülni kell.	-	
Vadgazdálkodás	VA03 A területen szóró, vadetető, sózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó (erdőtörvény 9. § c) pont) létesítése tilos	A vadászat elsődlegesen természetvédelmi és nem vadászati célokat felmutató formáját kell megvalósítani.	
Halgazdálkodás	- V10 Halastavak medrének meszezése tilos. V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.	-	
Vízgazdálkodás	-	-	

2 KE (Vizes élőhelyek)

U9 Állóvizek

D34Mocsárrétek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: **6440 - Ártéri mocsárrétek**)

B1a Nem tűzgeképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

OB Jellegtelen üde gyepek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: **3270 - Ártéri ruderalis magaskórós**)

P2a Üde cserjések

S1 Akác ültetvények

S6 Nem őshonos fajok spontán állományai

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>	-	-
	<i>Vizes élőhely</i>	- V07 A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos. V14 A vízi növényzet és a part menti növényzet irtása (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) tilos.	-
Erdőgazdálkodás	- E67 Az idegenhonos és tájidegen fajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása nem kívánatos, azok más művelési ágban (pl. gyep) hasznosítandók. E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	-	
Nádgazdálkodás	- V45 November 1. és február 15. között lehet nádatást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével. V49 A nádas minimum 10-20%-át nem szabad learatni. V57 A betakarítás során a nád rizómájának megsértését kerülni kell.	-	
Vadgazdálkodás	VA03 A területen szóró, vadetető, sózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó (erdőtörvény 9. § c) pont) létesítése tilos	A vadászat elsődlegesen természetvédelmi és nem vadászati célokat felmutató formáját kell megvalósítani.	
Halgazdálkodás		-A kezelési egység jelentős részét, jelenleg használaton kívüli tómedrek alkotják. Amennyiben a későbbiekben tóként, halgazdasági hasznosításra kerülne, úgy az 1 KE-re vonatkozó halgazdálkodási előírásokat kell alkalmazni.	
Vízgazdálkodás	-	-	

3 KE (szántók)

T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>	- SZ03 A betakarítást követően tarlóhántás, illetve tarlóápolás kötelező. SZ19 Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. SZ21 Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos. SZ22 Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos. SZ43 Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.	- SZ52 Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel. SZ55 Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
	<i>Vizes élőhely</i>		
Erdőgazdálkodás			
Nádgazdálkodás			
Vadgazdálkodás			
Halgazdálkodás			
Vízgazdálkodás		-	-

4 KE (őshonos fafajú üzemtervezett erdők)

RDb Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 91G0* - Pannon gyertyános tölgyesek)

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 91H0* - Pannon molyhos tölgyesek)

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>		
	<i>Vizes élőhely</i>		
Erdőgazdálkodás		E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése. E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi	

	<p>jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki</p> <p>E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.</p> <p>E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.</p> <p>E28 Óshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.</p> <p>E37 Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító mikroélőhely visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.</p> <p>E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.</p> <p>E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal.</p> <p>E88 Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.</p>	
Nádgazdálkodás		
Vadgazdálkodás		
Halgazdálkodás		
Vízgazdálkodás	-	-

5 KE (nem őshonos fafajú üzemtervezett erdők)

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

S1 Akácültetvények

S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>		
	<i>Vizes élőhely</i>		
Erdőgazdálkodás		<p>E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.</p> <p>E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).</p> <p>E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki</p> <p>E12 A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.</p> <p>E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.</p> <p>E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.</p> <p>E29 A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.</p> <p>E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.</p> <p>E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal.</p>	

	<p>E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.</p> <p>E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.</p> <p>E72 Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.</p> <p>E88 Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.</p>	
Nádgazdálkodás		
Vadgazdálkodás		
Halgazdálkodás		
Vízgazdálkodás	-	-

6 KE (őshonos fafajú nem üzemtervezett erdők)

RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
RDb Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>		
	<i>Szántó</i>		
	<i>Vizes élőhely</i>		
Erdőgazdálkodás		<p>E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.</p> <p>E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).</p> <p>E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.</p> <p>E12 A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.</p> <p>E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.</p> <p>E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső</p>	

	<p>lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.</p> <p>E28 Óshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.</p> <p>E37 Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító mikroélőhely visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.</p> <p>E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.</p> <p>E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal.</p> <p>E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.</p> <p>E88 Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.</p>	
Nádgazdálkodás		
Vadgazdálkodás		
Halgazdálkodás		
Vízgazdálkodás	-	-

7 KE (üde gyepek)

OB	Jellegtelen üde gyepek
U10	Tanyak, családi gazdaságok
D34	Mocsárrétek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 6440 - Ártéri mocsárrétek)
B5	Nem zombékoló magassárrétek

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	Gyep	<p><u>b) Kötelezően betartandó előírások:</u></p> <p>A tervezési területre vonatkozó kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet tartalmazza.</p> <p>GY01 Felülvetés nem megengedett.</p> <p>GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.</p> <p>GY10 Tárcsázás nem megengedett</p> <p>GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett</p> <p>GY13 Kiszántás nem megengedett</p> <p>GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.</p> <p>GY26 Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.</p>	
		<p><u>b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:</u></p> <p>GY19 Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.</p> <p>GY25 A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.</p> <p>GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges</p> <p>GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési</p>	

		terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. GY34 Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. GY44 A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező. GY111 A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.	
	<i>Szántó</i>		
	<i>Vizes élőhely</i>		
	Erdőgazdálkodás		
	Nádgazdálkodás		
	Vadgazdálkodás		
	Halgazdálkodás		
	Vízgazdálkodás	-	-

8 KE (száraz gyepek)

H5a Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 6250 – Síksági pannon löszgyepek)

OB Jellegtelen üde gyepek (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 3270 - Ártéri ruderalis magaskórós)

OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

P2a Üde cserjések

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (Élőhely Natura 2000 kódja/neve: 5130 - Borókásodó szárazgyepek)

P45 Fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek

RC Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S1 Akácültetvények

S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai

		Fenntartási előírások	Fejlesztési előírások
Mezőgazdálkodás	<i>Gyep</i>	<p>c) <u>Kötelezően betartandó előírások:</u></p> <p>A tervezési területre vonatkozó kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet tartalmazza.</p> <p>GY01 Felületés nem megengedett. GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. GY10 Tárcsázás nem megengedett GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett GY13 Kiszántás nem megengedett GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. GY26 Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.</p> <p>c) <u>Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:</u></p> <p>GY19 Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. GY25 A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező. GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges</p>	

		<p>GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.</p> <p>GY34 Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.</p> <p>GY44 A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.</p> <p>GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.</p> <p>GY111 A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.</p>	
	<i>Szántó</i>		
	<i>Vizes élőhely</i>		
Erdőgazdálkodás		<p>E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).</p> <p>E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.</p> <p>E67 Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása nem kívánatos, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) hasznosítandók.</p> <p>E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti</p>	

	tájjidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
Nádgazdálkodás		
Vadgazdálkodás		
Halgazdálkodás		
Vízgazdálkodás	-	-

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

SAPS – egyszerűsített területalapú támogatás

Az EMOGA Garancia részlegéből minden hasznosított mezőgazdasági terület jogosult az egységes területalapú támogatásra. A hasznosított mezőgazdasági terület hazánkban a művelt szántó és gyepterületekre vonatkozik, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. Az egységes területalapú támogatás feltétele a terület művelésben tartása, valamint 2009-től a Kölcsönös Megfeleltetés (KM) rendszerének betartása.

Kölcsönös Megfeleltetés

A Kölcsönös Megfeleltetés (KM) egy harmonizált jogszabályi környezetet jelent, valamint gazdálkodási alapkövetelményeket foglal magába, mely rendszer bevezetése minden tagállam számára kötelező. A KM részét képezi többek között a Natura 2000 területeken való gazdálkodás feltételeinek a betartása is. Ezeknek a feltételeknek a betartása nem csupán a Natura 2000 területekre járó kompenzációs támogatás folyósításának feltétele, hanem a SAPS támogatásé is.

Natura 2000 területek támogatása

A 1698/2005 EC Tanácsi rendelet 38. § alapján vidékfejlesztési forrásból kompenzációs kifizetés adható a kijelölt Natura 2000 területen gazdálkodók számára.

Egyéb támogatások

A Natura 2000 program a hazai vidékfejlesztési programozásba integráltan került beépítésre és az alábbi támogatási programokban is előnyt élveznek ezek a területek:

- Agrár-környezetgazdálkodási támogatás
- Nem termelő beruházások
- Erdő-környezetvédelmi támogatások
- 1. tengelyes támogatások

A Natura 2000 fenntartási tervek szerepe a jelenlegi támogatási rendszerben változó. Egyes vidékfejlesztési támogatások a Natura 2000 területekre vonatkozóan a fenntartási tervekhez kötötték a támogatási részvételt. A mezőgazdasági földterület első erdősítése jogcím, valamint az agrár-erdészeti rendszerek jogcím, melyek művelési ág váltással járó támogatások, csak abban az esetben engedélyezik Natura 2000 területen a támogatás igénylését, ha az a fenntartási tervvel összhangban van. A fenntartási tervek ilyen módú alkalmazása biztosítja azt, hogy az Unió pénze megfelelően hasznosuljon, nem hatnak egymás ellen, valamint kiküszöbölik azt, hogy a Natura 2000 területeken esetlegesen éppen Unió forrásból történjen károsodás.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A tervekészítés során felszínre került a támogatási rendszer problémája, amely érvényes a tervezési területre és más hasonló adottságú Natura 2000 területre is. A mezőgazdasági termelés szerkezet átalakulása, az állatállomány csökkenése „feleslegessé” tette a gyepterületek jelentős részét. Különösen igaz ez azokon a területeken, ahol a rendezetlenek a tulajdonviszonyok, a

kedvezőtlen termőhelyi adottságok miatt a gépi művelés nehézkes, vagy lehetetlen és gyakorlatilag csak legeltetéssel hasznosíthatóak, illetve az alacsony hozamok miatt a terület jövedelmezősége alacsony. Természetvédelmi oldalról nézve, gyakran éppen ezek a területek a legértékesebbek, a korábbi extenzív hasznosítás őrizte meg az értékeket. A konfliktus összetett. Egyfelől jogos gazdálkodói/tulajdonosi érdek, hogy a földtulajdon jövedelmet termeljen, azonban az állattartás jelentős fejlesztése rendkívül költséges, nehéz és mindenképpen lassú folyamat. Ezért gazdálkodói oldalról kézenfekvő megoldás az ilyen területek erdősítése, különösen úgy, hogy erre támogatás is felvehető. Ezek az erdőtelepítések azonban nagyon gyakran értékes, illetve jelölő élőhelyeket érintenek, ezért ellentétesek a Natura 2000 hálózat céljaival. Így nehezen magyarázható a gazdálkodók számára, hogy ugyan támogatott és preferált az erdőtelepítés, azonban ez pont az ő területére nem érvényes.

A másik problémát abban látjuk, hogy ezek az évek/évtizedek óta kezeletlen területek újrahazsnosítása esetenként jelentős költséggel jár. Ugyan az elmúlt években – éppen a támogatási rendszernek köszönhetően – egyre nagyobb területet fognak újra művelés alá a gazdák, ez azonban elsősorban a jó állapotú és géppel is művelhető területekre igaz. A gyakran elcserjésedett és/vagy adventív fajokkal fertőzött területek rekonstrukciós költségét, valamint azt hogy akár még évekig veszteséges a termelés, mivel a terület nem ad megfelelő minőségű takarmányt, a legtöbb, különösen a kicsi gazdálkodó nem tudja finanszírozni. Ezért ezek a gazdálkodók szintén a más irányú hasznosítás irányában terelődnek (erdősítés), vagy egyszerűen magára hagyják a területet, ami így leromlik, vagy sok esetben természetes úton beerdősül.

A problémakör feloldására megoldás lehetne, ha a támogatási rendszerben megjelenne az erdősítési támogatás alternatívájaként – önállóan, vagy a meglévő Natura 2000 támogatást kiegészítve – egy olyan támogatási forma, ami lehetővé tenné, illetve segítené a leromlott gyepterületek rekonstrukcióját, finanszírozná az első évek gazdaságtalan termelését.

Általánosságban, figyelembe véve a jelenleg működő támogatási rendszereket, illetve azok egymásra épülését, indokolt a Natura 2000 támogatások esetében az integrált megközelítés elvét alkalmazva több támogatás harmonizálását megcélozni. A támogatások között a jelenlegi struktúrában is fellelhető az egymásra épülés, ennek továbbfejlesztése a források hatékonyabb felhasználását eredményezheti. Az integrálás alapvető célja a kettős finanszírozás elkerülése, valamint a jogszabályi környezet, adminisztráció harmonizálása.

Az említett kategóriák mellett a jelenleg működő támogatások figyelembevételével az alábbi kapcsolódási pontok kidolgozhatók:

Kötelezően betartandó/tiltott előírások	Önálló Natura 2000 támogatás formájában
Ajánlott/elvárt előírások	Agrár-környezetgazdálkodási, Erdő környezetvédelmi támogatásokkal integráltan
Komplex élőhely fejlesztési előírások	Erdősítésre vonatkozó, agrár-erdészeti, nem termelő beruházásokkal, KEOP támogatásokkal integráltan

Mindenképpen el kell érni, hogy az EMVA forrásokon túl, az ETHA is megjelenjen a támogatási lehetőségek között.

3.3.1. Pályázatok

Az 2014-2020 időszakra való felkészülés egyik fontos lépéseként, a többéves pénzügyi keretről (MFF) szóló javaslatával1 összhangban az Európai Bizottság 2011 decemberében megjelent munkaanyagában ismertette a Natura 2000-finanszírozással kapcsolatos elképzeléseit. A munkaanyag összefoglalja a jelenlegi időszak finanszírozásával kapcsolatos legfontosabb

tapasztalatokat, a már megjelent bizottsági jogszabály-javaslatok alapján részletesen bemutatja a 2014-2020 időszakban várható lehetőségeket, továbbá rögzíti a hatékonyabb Natura 2000 finanszírozás kialakítását célzó főbb alapelveket.

A Bizottság javaslata értelmében a Natura 2000 területek uniós finanszírozása 2014-2020 időszakban döntően a jelen időszakot is meghatározó ún. „integrációs megközelítés” („mainstreaming”) szerint történik. Továbbra sem lesz egy külön erre célra elkülönített alap, a Natura 2000 területek megőrzése kapcsán felmerülő fejlesztési igényeket a meglévő uniós pénzügyi eszközök – EMVA, ETHA, ERFA, KA, ESZA, LIFE – keretében kell érvényesíteni.

A Natura 2000 finanszírozás egyik központi elemeként a Bizottság a tagállami szintű Natura 2000 priorizált intézkedési tervek (Prioritised Action Framework, PAF) alkalmazását irányozza elő a következő időszakban. Ez a többéves tervezést segítő, tagállami szinten kidolgozandó szakmai dokumentum rögzíti a Natura 2000 területek megőrzésével, valamint az uniós természetvédelmi irányelvek hatálya alá tartozó fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének javításával kapcsolatos tagállami prioritásokat és stratégiai célkitűzéseket, meghatározza a szükséges beavatkozásokat, továbbá azonosítja az előirányzott feladatokhoz illeszkedő uniós finanszírozási eszközöket.

A fejlesztési igényeket és az uniós finanszírozási eszközök által nyújtott finanszírozási lehetőségeket figyelembe véve az alábbi táblázatban bemutatott öt fő intézkedéscsoportot határozta meg Magyarország:

Intézkedés-csoport	Érintett intézkedések száma, rövid leírása	Finanszírozási eszközök
Természetvédelmi kezelés (erdő, gyepek, halastók)	<u>13 intézkedés</u> : pl. gazdálkodók önkéntes vállalásain alapuló kifizetések ill. ezekhez kapcsolódó nem-termelő beruházások, a kezelés infrastrukturális hátterének fejlesztése	EMVA és ETHA, kis részben ERFA
Élőhely-fejlesztés, élőhely-rekonstrukció	<u>10 intézkedés</u> : pl. vízháztartás javítását szolgáló fejlesztések, inváziós fajok állományainak szabályozása, szukcessziós folyamatok szabályozása, rekonstrukciós célú növénytelepítés, vonalas létesítmények fragmentációs hatását csökkentő fejlesztések	ERFA, KA
Kutatás, monitorozás, ex-situ fajmegőrzés	<u>8 intézkedés</u> : pl. ismerethiányos közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetének meghatározása, veszélyeztető tényezők felszámolását segítő alkalmazott kutatások, fajok és élőhely-típusok országos elterjedésének feltárása, fajok és élőhely-típusok monitorozásához szükséges eszközpark fejlesztése, ex-situ fajmegőrzési programok	ERFA, EMVA, ETHA, LIFE, Horizon 2020, hazai források
Tervezés, szemléletformálás, intézményfejlesztés	<u>7 intézkedés</u> : fenntartási tervek készítése, meglévők kiegészítése, a bemutatás és szemléletformálás infrastrukturális hátterének fejlesztése, oktatás, szemléletformálási programok, kormányzati szervek kapacitásfejlesztése, a területi jelenlét infrastrukturális és személyi hátterének fejlesztése, határon átnyúló együttműködés, területvásárlás	ERFA, EMVA
Gazdasági-társadalmi előnyök hasznosítása	<u>3 intézkedés</u> : ökoturisztikai fejlesztések, Natura 2000 területek kezeléséhez, fenntartásához vagy bemutatásához kapcsolódó, a Natura 2000 célokat támogató tevékenységeket folytató mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása, Natura 2000 termék védjegy	ERFA, EMVA, ETHA

(Az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv teljes változata elektronikusan elérhető a következő címen: <http://www.termeszetvedelem.hu/natura-2000-finanszirozas-2014-2020>.)

Fentiekből kiderült, hogy a 2014-2020 pénzügyi időszakban sem lesz egy különálló természetvédelmi alap az Európai Unióban. A fejlesztési igényeket a meglévő uniós alapok – különösen a vidékfejlesztési, kohéziós, halászati és LIFE alapok – keretében kell érvényesíteni.

Az érintett alapok rendelet-tervezetei számos konkrét finanszírozási lehetőséget fogalmaznak meg, így – a tagállami szintű döntések függvényében – szinte bármelyik alap felhasználható lehet közvetlenül, vagy közvetetten természetvédelmi célokat szolgáló fejlesztések megvalósítására.

A finanszírozás integrált megközelítését erősítik a 2020-ig teljesítendő EU biológiai sokféleség stratégia célkitűzései is. A stratégia elfogadásával az Európai Bizottság és a tagállamok vállalták, hogy – többek között az európai uniós finanszírozási eszközök alkalmazásával – megteremtik a Natura 2000 területek megfelelő finanszírozási háttérét (1. cél 2. intézkedése), valamint hogy a Közös Agrárpolitika természetvédelmi célú kifizetései által érintett területek kiterjedését maximalizálják (3.A cél).

A természetvédelmi célokat szolgáló fejlesztések már a 2007-2013 időszak pénzügyi keretének is fontos elemei voltak. A Környezet és Energia Operatív Program keretében mintegy 36,6 milliárd Ft állt rendelkezésre ilyen célokra, amely forrás döntő részét a nemzeti park igazgatóságok használták fel, többek között élőhely-fejlesztési projektek keretében.

A 2014-2020 időszak tervezésével összefüggő kormányzati döntések a természetvédelmi célú fejlesztések továbbvitelét szolgálják. A 2014-2020 időszak operatív programjainak indikatív prioritásait rögzítő, 2013 márciusában megjelent 1143/2013. (III. 21.) Kormányhatározat értelmében a természetvédelmi fejlesztések a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) „Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések (TÉF)” című 4. prioritástengelyében kapnak helyet összhangban az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Tervvel (3. melléklet).

A KEHOP fő célkitűzései:

- A védett illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása (pl. élőhely-fejlesztési és faj-megőrzési beavatkozások, a fajok szabad mozgását és az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok biztosítását szolgáló infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, vonalas létesítmények természetkárosító, tájromboló hatásának mérséklése, védett földtudományi értékek és területek, illetve a kunhalmok, földvárak és fülkés sziklák, valamint ezek természeti környezetének rekonstrukciója).
- A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása (a természetvédelmi kezelés eszközszerének fejlesztése, a fajok és élőhelyek, illetve az azokat veszélyeztető tényezők monitorozásához szükséges eszközpark fejlesztése, a természetvédelmi őrszolgálat eszköz-ellátottságának javítása).
- A Natura 2000 hálózat és a közösségi jelentőségű fajok és élőhely-típusok ismertségének és társadalmi elfogadottságának javítása (a hazai Natura 2000 hálózat egységes szemléletben történő bemutatásához szükséges infrastrukturális háttér kialakítása, célzott szemléletformálási tevékenységek).

A fentiek mellett a természetvédelmi célokat szolgáló kifizetések megjelennek a készülő Vidékfejlesztési Program (VP) valamint a Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP) tervezeteiben is.

A 2014–2020 időszakra szóló többéves pénzügyi keret egyetlen dedikáltan csak környezetvédelmi és klímapolitikai célokat támogató uniós finanszírozási eszköze a LIFE program. A LIFE pályázati lehetőség a 2014-2020 európai uniós pénzügyi időszakban is kiemelt forrást fog jelenteni a természetvédelem számára. A LIFE forrásból várhatóan továbbra

is mind a nemzeti park igazgatóságok, mind egyéb állami és önkormányzati, valamint civil szervezetek részére fennáll a pályázati lehetőség. A 2014-2020 időszakra vonatkozó uniós rendelet még nem került elfogadásra, de várhatóan ebben az időszakban is a LIFE pénzügyi keret legalább 50%-át természetvédelemre kell fordítani uniós szinten. Új projekt típusra, ún. integrált projektekre is lehet majd pályázni az új LIFE program keretében. Az integrált projekt az eddigi ún. „hagyományos” projektektől jóval nagyobb volumenű projektet jelent egy adott stratégia, terv vagy program megvalósítása érdekében, más uniós vagy hazai pénzügyi források egyidejű felhasználásával.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság jelenleg az alábbi projektekből vesz részt (partnerekkel v. partnerként) amelyeknek van az Ádándi Felső-hegy Natura 2000 területre is relevanciája:

Pályázat neve	Azonosító	Részvételünk
Közösségi jelentőségű és védett állatfajok felmérése Vas, Zala és Somogy megye Natura területein	SH/4/12 (Svájci Alap)	Partner
EMV Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás (22 terület = 22 projekt)	MVH pályázat a 43/2012. (V. 3.) VM rendelet alapján	Partner (3 ügyféllel együttműködve)

Tervezett természetvédelmi jelentőséggel (is) bíró pályázatok:

Jelenleg nem releváns.

3.3.2. Egyéb

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési munka kommunikációs elemei

A tervezési munka során a kommunikáció céljaihoz kerültek megválasztásra a célcsoportok tekintetében megfelelő kommunikációs elemek. Ezek alkalmazása, megvalósítása a projekt során a fenntartási terv készülségi fázisaihoz igazodott. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé, illetve egyes elemek több cél megvalósítását is szolgálták.

A tervezési kommunikációs munka elemei:

- A Natura 2000 hálózat jelentőségének bemutatása a hazai és az európai természeti környezet megóvásában.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek bemutatása.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeit veszélyeztető tényezők bemutatása.
- Az érintettek (gazdálkodók, lakosság) igényeinek, javaslatainak feltérképezése.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek fennmaradásához szükséges korlátozások bemutatása és indoklása.
- A tervezési egység Natura 2000 szempontjából szükséges fenntartási és fejlesztési igényeinek bemutatása.
- Az érintettek javaslatainak fenntartási tervben történő megjelenésének bemutatása,
- A Natura 2000 területen történő gazdálkodáshoz és fejlesztési feladatokhoz igénybe vehető források bemutatása.

Kommunikációs feladatok:

- Partneri adatbázis összeállítása gyűjtött adatokkal.
- Internetes projekt honlap tervezése, készíttetése, feltöltése.
- Önkormányzati adatkérő lapok elkészítése.
- Önkormányzati tájékoztatás és adatkérő lapok kiküldése.
- Kérdőívek készítése az érintettek célcsoportok számára.
- Felkérő levelek elkészítése az érintett célcsoportok számára.
- Postai levelek kiküldése tulajdonosok, civil szervezetek, falugazdászok, agrárkamarai tanácsadók, LEDAER akciócsoportok számára.
- Elektronikus levelek kiküldése a tervezésben érintett államigazgatási szervek, hatóságok számára.
- Fenntartási terv egyeztetési változatának közzététele (honlapon, önkormányzatnál).
- A címlistán szereplő érintettek értesítése a fenntartási tervek közzétételéről.
- Helyi terepbejárások, fórumok szervezése és lebonyolítása.
- A fórumokon, egyeztetéseken elhangzottak dokumentálása.
- Fenntartási tervek egyeztetési változatának frissítése, vélemények átvezetése, csatolása.
- Végleges fenntartási tervek elkészítése.
- Tervezési folyamat zárása, tájékoztató kiadvány készítése.

Folyamatosan végzett feladatok

- Beérkező írásos vélemények folyamatos rendszerezése.
- Beérkező tulajdoni lapok feldolgozása, tulajdonosi címlista készítése.
- Írásban és telefonon érkező kérdések megválaszolása.
- Partneri adatbázis folyamatos frissítése a beérkező adatokkal.
- Fenntartási tervek átdolgozása a Vidékfejlesztési Minisztérium aktuális szakmai útmutatásai szerint.

A kommunikációs tevékenység tartalma

A kommunikációs tevékenység célja a területileg érintett szereplők (tulajdonosok, gazdálkodók, önkormányzatok, civil szervezetek, állami szereplők, stb.) bevonása a tervezés folyamatába.

A munka tartalmi része célok tekintetében két csoportra osztható:

- *Előkészítő tevékenység:* érintett szereplők feltérképezése, tájékoztatása, tervezésbe való bevonása, kezdeti véleményezési, javaslattételi lehetőség megteremtése.
- *Egyeztetési tevékenység:* az elkészült fenntartási tervek egyeztetési változatának közzététele, vélemények összegyűjtése, dokumentálása és beépítése a végleges tervanyagba.

Honlap létrehozása, üzemeltetése

A honlap egyfelől a Natura 2000 hálózattal és a fenntartási tervek készítésével kapcsolatos tájékoztatást segíti, másfelől lehetőséget biztosít a tervezésbe való bekapcsolódásra.

Tájékoztatási funkció

A projekt legfőbb kommunikációs „bázisát” a létrehozott projekt honlap adja, amelynek címe a következő: <http://natura2000.balatonregion.hu/>

A weboldal a Balatoni Integrációs Kft. és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság együttműködésében megvalósuló, 11 db Natura 2000 terület fenntartási terveinek közös oldala. Megtalálhatók rajta a Natura 2000 hálózatról szóló alapvető információk, továbbá a fenntartási terv készítés jogi és szakmai keretei, amelyek mindegyik terület esetében azonosak.

A honlap a rajta keresztül elérhető széleskörű információk miatt fontos hivatkozási alapot képez minden egyes postai levélben, e-mailben, sajtóhirdetésben.

A honlapon külön területi oldalak segítik a tájékozódást, a terület specifikus információk tagolását. A területi oldalakon, a „letölthető anyagok” között kerülnek közzétételre a fenntartási tervek egyeztetési változatai, de megtalálhatók itt a tervezés szempontjából lényeges, alapvető információk:

- A terület lehatárolása nagy vonalakban (egyszerűen megnyitható kép fájl),

- A terület Natura 2000 adatlapja, rajta a főbb adatok, jelölőfajok, veszélyeztető tényezők felsorolása,
- A területet érintő helyrajzi számok listája településenként csoportosítva,
- A terület pontos lehatárolása Google Earth alapon, nagyítható módon.

A honlap számos hasznos linket tartalmaz, amelyek a Natura 2000 és a hazai természetvédelem hivatalos oldalaira kalauzol. A főbb jogszabályok, úgy mint a **275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet** valamint a **14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet is elérhető a honlapról.**

Véleményezési, regisztrációs funkció

A honlap szöveges részei úgy kerültek megfogalmazásra, hogy az olvasó – a témában való jártasságának megfelelően – könnyen megtalálja a szükséges információkat, továbbá nyilvánvalóvá váljon mindenki számára, hogy a nyílt tervezési folyamatban lehetőség van érdemi javaslatok és kérdések megfogalmazására, és eljuttatására a terv készítői felé. A területi oldalak végén feltűnő felirat hirdeti a véleményezési lehetőséget, amelyre kattintva technikailag könnyen megoldható a javaslatok, kérdések beküldése.

Külön menüpont készült a véleményezési lehetőségek bemutatása céljából. Ezen az oldalon letölthető kérdőívek is rendelkezésre állnak, amelyeket a postai/e-mailes véleményezéshez készítettük, de fontosnak tartjuk digitális elérhetőségük biztosítását is.

Sajtóközlemény megjelentetése a regionális sajtóban

A sajtóközlemény célja kettős:

- Tájékoztatást adni fenntartási terv készítéséről a projekt megindításáról,
- Felhívni a figyelmet a honlapra, és felkérni az érintetteket, hogy a folyamatban vegyenek részt és a honlapon keresztül jelentkezzenek be a partneri adatbázisba.

Az első sajtómegjelenés a Balatoni Futár című, havi magazin júliusi számában található. Kedvező, hogy ez a lap népszerű a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein, különösen önkormányzati szakemberek, területfejlesztési témák iránt érdeklődők, civil szervezetek körében. A visszajelzések alapján a lap 6. oldalán található 1/3 oldalas cikkünk sok érintetthez eljutott. A cikkben a Natura 2000 területekkel érintett települések nevei kerültek felsorolásra, valamint megjelent a projekt honlap címe is. Kiemelésre került a célcsoportok részvételének szükségessége, illetve a véleményezés fontossága.

Partneri adatbázis létrehozása

A projekt lebonyolítása során megvalósítandó kommunikációs, egyeztetési tevékenységhez szükséges az érintett önkormányzat(ok), gazdálkodó szervezetek, vagyongazdálkodók, hatóságok, tulajdonosok, stb. elérését lehetővé tevő adatbázis létrehozása.

A tevékenység több irányú:

- Honlapon keresztül bejelentkezettek regisztrálása,
- Az érintett ingatlanok tulajdoni lapja alapján a tulajdonosok rögzítése,
- Területileg illetékes szakmai szervezetek, önkormányzatok, falugazdászok, stb. elérhetőségének összegyűjtése.

A kommunikációs tervben meghatározásra kerültek azok a célcsoportok, amelyeket a 43/2012 VM-rendelet alapján célszerű bevonni a tervekészítés folyamatába. A munka során elkészítésre került egy célcsoport bontású, érintett szereplőket összegyűjtő címlista, amely tartalmazza az

érintettek elérhetőségeit (postai cím, e-mail cím, képviselő), és folyamatos bővítésre, frissítésre alkalmas.

Levelek, e-mailek küldése

A partneri adatbázis megfelelő alapot képez postai, illetve elektronikus levelek küldéséhez. A partneri adatbázis úgy került kialakításra, hogy egyúttal körlevél törzsdokumentumként is funkcionáljon, megkönnyítve a postai levelek elkészítését, címzését.

A kiküldött levelekre – függetlenül attól, hogy postaiak, vagy elektronikusak – egységesen igaz, hogy már a kapcsolatfelvétel szintjén is az interaktivitást segítik. Ezzel kapcsolatban a legcélszerűbb eszköznek a célcsoport specifikus kérdőívek bizonyultak. Leveleinkben kitértünk kiemelésre került a kérdőívek visszaküldésének fontossága, illetve az is, hogy a 43/2012 VM rendelet előírásai, továbbá a szakmai szempontok egyaránt indokolják a nyílt tervezésben való széleskörű részvételt.

Postai levelek

Postai leveleket kerületek kiküldésre a civil szervezeteknek, vadásztársaságoknak, LEADER akciócsoportoknak, falugazdászoknak, agrárkamrai tanácsadóknak valamint a tulajdonosok számára is. A leveleket az egyszerű, nem túl terjengős, informatív megfogalmazás jellemzi, figyelembe véve a célcsoport specifikus szempontokat.

Elektronikus levelek

Elektronikus levelet kaptak az államigazgatási szervezetek, hatóságok, az önkormányzat. A tapasztalatok szerint az érintettek ezen csoportjai már berendezkedtek az elektronikus levelezésre. Ezt bizonyítja, hogy a kérdőív visszaküldők többsége is az elektronikus visszaküldést választotta.

Fórum, gazdafórum

A fenntartási terv készítésének egyeztetési szakaszában a szakértők egyeztetik a programot az érintett gazdákkal, szakmai szervezetekkel. Ehhez kapcsolódóan a résztvevők javaslatokat, észrevételeket tehetnek, melyek szakmai vizsgálatot követően beépítésre kerülnek a fenntartási tervbe.

Célja:

- Személyes kapcsolat kialakítása a tervekészítő szakemberek és az érintettek között.
- A terület bemutatása, Natura 2000 státusz indokoltsága.
- Használattal kapcsolatos általános problémák, vélemények, észrevételek összegyűjtése.
- Fenntartás céljainak, prioritásainak bemutatása.

Terepbejárás

A fenntartási terv elkészítéséhez szükséges helyszíni bejárásokat a szakértők az érintettek képviselőivel (falugazdász, önkormányzati képviselő, gazdák képviselője, stb.) együtt bonyolítják le. Cél, a helyi tapasztalatok minél szélesebb körű megismerése.

Fenntartási terv tervezet véleményezése

Az érintett szervezetek, lakosság, gazdák képviselői részére a fenntartási terv véleményezésre megküldésre kerül. A véleményezés interneten illetve postai úton, valamint az önkormányzat bevonásával kerül lebonyolításra. Az internetet kevésbé használó érintettek részére a terv a helyi polgármesteri hivatalon keresztül kerül közzétételre lehetőséget biztosítva egyben a vélemények, javaslatok megtételére.

A fenntartási tervhez beérkező javaslatok szakmai vizsgálatáról, befogadásáról a javaslattevő írásos tájékoztatást kap.

Kiadvány készítése

Az elfogadott fenntartási terv alapján a projektgazda egy könnyen érthető kivonatot készít, mely a terület képi bemutatása mellett bemutatja a terület fenntartásához kapcsolódó célokat, feladatokat, javasolt gazdálkodási módokat, stb. Cél, hogy a terület lakossága, gazdái számára is egy érthető, tevékenységüket, gazdálkodásukat segítő kiadvány készüljön.

Kommunikációs tevékenység hatáselemzése

A fenntartási tervhez beérkezett vélemények, javaslatok elemzése a célcsoportok reprezentativitása, számossága szempontjából. A vizsgálat képet ad arról, hogy az egyes célcsoportok milyen aktivitással kapcsolódtak be a tervkészítés folyamatában.

Reprezentatív felmérés a fenntartási terv készítésének ismeretéről, folyamatában való részvételről, a terv jövőbeni hatásáról a gazdálkodás, területhasználat során.

PR cikk megjelentetése

Írásos sajtóanyag megjelentetése a projekt befejezéséről, az elkészült terv rövid bemutatásáról, a projekt eredményéről.

A kommunikáció célcsoportjai, és kommunikációs eszközök:

Célcsoport	Kommunikációs eszközök
Gazdálkodók (növénytermesztők, állattenyésztők, erdő- és vadgazdálkodók) Helyi gazdakörök	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - terepbejárás - gazda- és falufórum - önkormányzati közzététel - honlap - sajtóközlemény
Tulajdonosok, illetve vagyongazdálkodók	- gazda- és falufórum - önkormányzati közzététel - honlap - sajtóesemény
Államig. szervek, hatóságok	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás
Önkormányzatok	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - falufórum
Környezetvédelmi/társadalmi civil szervezetek/	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - falufórum
Falugazdász hálózat	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás

Célcsoport	Kommunikációs eszközök
	- terepbejárás - gazda- és falufórum
Agrárkamara (szakmai érdekképviseleti szerv)	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - terepbejárás - gazda- és falufórum
LEDAER Helyi Akciócsoport	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás
Lakosság	- honlap - sajtóesemény - falufórum

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Önkormányzatok célcsoportja

Elérhetőségi adataik nyilvánosak, az e-mail-es elérhetőség mindegyikük esetében megoldott. Balatonendréd dombok esetében csak Balatonendréd önkormányzata érintett. Megkeresése elektronikus levél formájában történt. Mellékelve helyrajzi szám listák és kérdőív került kitöltésre, amelyet visszaküldtek.

A kérdőívek segítségével:

- Megadásra került az önkormányzati kapcsolattartó elérhetősége.
- Jellemzésre került az érintett terület (művelési mód, tulajdonosi szerkezet).
- Megadásra került az érintett civil szervezetek, vadásztársaságok, falugazdászok, stb. elérhetősége.
- Az önkormányzat kifejthette véleményét, feltehető kérdéseit a tervezéssel kapcsolatban,

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

A település vezetőségétől (digitális és nyomtatott formában) érkező tulajdoni lap másolatok alapul szolgáltak a tulajdonosi címlista elkészítéséhez.

Szervezet	Képviselő	Település	Cím	Tel.	E-mail	Kapcsolat.
Balatonendréd Község Önkormányzata	Késmárki Tibor polgármester	<u>Balatonendréd</u>	Fő u.75. 8613	84/545 015 84/348-812	polgarmester@balatonendred.hu	Késmárki Tibor

Civil szervezetek célcsoportja

Az önkormányzati adatszolgáltatás alapján készült el a lehetséges érintett civil szervezetek listája. Az alapítványok, egyesületek körében szempont volt, hogy ténylegesen működő szervezetekről legyen szó, illetve a környezetvédelem megjelenjen tevékenységükben. Utóbbi nem az alapszabályokból került megállapításra, hanem az önkormányzat iránymutatása volt

mérvadó. A civil szervezetek körében szerepelnek a vadásztársaságok is, amelyek területi illetékességük miatt érintettjei lehetnek a Natura 2000 tervezésnek, akkor is, ha egy adott területen nem folyik vadgazdálkodás.

Balatonendréd esetében az önkormányzat által nem kerültek megnevezésre érintett civil szervezetek vagy illetékes vadásztársaság.

Az egyeztetésbe később bekapcsolódó civil szervezetek:

- Javaslatot tehetnek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- A fórumokon kifejtetik véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

LEDAER akciócsoportok célcsoportja

Minden Natura 2000 terület esetében megállapítható, hogy az mely LEDAER akciócsoport(ok) működési területét érinti. A munkaszervezetek önálló honlapokat üzemeltetnek, így elérhetőségük könnyen megtalálható.

Ezek a szervezetek dolgozták ki a 2007-2013 évek között érvényes Helyi Vidékfejlesztési Stratégiákat, ezért tervezésbe való bevonásuk indokolt. A stratégiák általában tartalmazzak olyan célokat, intézkedéseket, amelyek a biodiverzitás megőrzésére, vegyszermentes, természetközeli gazdálkodásra, extenzív állattartásra, vízgazdálkodás javítására terjednek ki, kapcsolódva ezzel a Natura 2000 területeken való gazdálkodás céljaihoz.

Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A kérdőívek segítségével a LEDAER akciócsoportok:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő	Cím	Telefonszám	E-mail cím
Koppányvölgyi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület.	Gelencsér Géza elnök	Törökkoppány Kossuth L. u. 66. 7285	84/377-656	munkaszervezet @koppanyvolgy e.t-online.hu

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Falugazdászok célcsoportja

A falugazdász hálózat a járási rendszernek köszönhetően a 2013. tavaszi időszakban átalakítás alatt állt. A címlista elkészítéséhez az önkormányzattól kapott elérhetőségek nyújtották a legnagyobb segítséget. Mivel a hálózat szakemberei a megyei kormányhivatalok alá tartoznak, a tervezési munkában csak a felsőbb iránymutatás alapján tudnak részt venni. Helyismeretük,

személyes kapcsolataik, agrártámogatásokban való tájékozottságuk révén a tervezés szempontjából részvételük fontos olyan területek esetében is, amelyek nem kifejezetten mezőgazdasági területek.

Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A postai úton küldött kérdőívek segítségével a falugazdászok:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehetek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő	Cím	Telefonszám	E-mail cím
NÉBiH Falugazdász Hálózata	NÉBiH Falugazdász Hálózata	Molnár Ákosné	30/4740833	molnar.akosne2@gmail.com

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Agrárkamari tanácsadók célcsoportja

A tanácsadók elérhetőségei a Magyar Agrárkamara honlapján megtalálhatók. Helyismeretük, személyes kapcsolataik, agrártámogatásokban való tájékozottságuk révén a tervezés szempontjából részvételük fontos olyan területek esetében is, amelyek nem kifejezetten mezőgazdasági területek.

Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A postai úton küldött kérdőívek segítségével a tanácsadók:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehetek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő	Cím	Telefonszám	E-mail cím
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Simor Ákos	Szántód Római utca 2. 8622	30/698-6127	simorakos@freemail.hu

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Tulajdonosok, gazdálkodók célcsoportja

A tulajdonosok, gazdálkodók értesítése az önkormányzattól kapott adatok és tulajdoni lap másolatok alapján készült címlisták segítségével történt. Az értesítés módja postai levél küldés volt. A levélhez mellékelt helyrajzi szám listák, illetve kérdőív segítségével a tulajdonosok:

- Megadhatták kapcsolattartási célból elérhetőségüket, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Beszámolhattak eddigi, Natura 2000-rel kapcsolatos tapasztalataikról.
- Jellemezheték a tulajdonukban álló területet művelés szempontjából.
- Javaslatot tehetek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

A levélben kiemelésre került a megküldött információk továbbadásának fontossága családtagok, bérlők, területszomszédok, tulajdonostársak, stb. körében.

A Balatonendréd dombok területe esetében a tulajdonosi jogokat többségében helyi, kisebb számban vidéki lakosok, és a helyi önkormányzat gyakorolják.

Az önkormányzati és tulajdonosi kérdőívek alapján elmondható, hogy a területen néhány évvel ezelőttig rendszeres legeltetés folyt. A terület használatával és művelési ág szerinti besorolásával összefüggésben kialakult, hatóságok között is meglévő véleménykülönbség miatt a szarvasmarha állományt a tulajdonos felszámolta.

Jelenleg a területet néhány gazdálkodó használja, horgászto és tanösvény található rajta.

A kérdőív visszaküldők megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címekre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Állami szervezetek, hatóságok, kormányhivatali szervek célcsoportja

Az államigazgatási/hatósági szféra tájékoztatása és a tervezési részvételre való felkérése során a közvetlen, vagy közvetett szakmai érintettség egyaránt szempont volt.

Ennek értelmében tájékoztatást kaptak azok a szervezetek, amelyek a környezetvédelem, természetvédelem, mezőgazdaság vonatkozásában érintettek (pl. zöldhatóságok, vízügyi igazgatóságok). Megkeresésre kerültek továbbá azok a hivatalok, hatóságok, állami vagyongazdálkodók is, amelyek közvetlenül nem foglalkoznak a Natura 2000 hálózattal, mint természetvédelmi kategóriával, de mindennapi tevékenységük során feltehetően rendszeresen találkoznak a hálózatba tartozó földrészleteket érintő, különleges szabályokkal (pl. földhivatalok, építési örökség védelmi hivatalok, közútkezelők).

Nem kapott hangsúlyt a költségvetési szervek bevonása, és egyéb, olyan hatóságok tájékoztatása, amelyek esetében nem áll fenn a szakmai érintettség. (pl. Országos Egészségügyi Pénztár, NAV, Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, stb.)

Az elektronikus úton küldött kérdőívek segítségével az államigazgatási/hatósági szféra képviselői:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.

- Javaslatot tehetek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

A tájékoztatásba vont állami szervek listája:

Szervezet neve	Email cím
SMKH Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítész Iroda	afi@somogy.gov.hu ; allami.foepitesz@somogy.gov.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal, Növény. és Talajvédelmi Igazgatósága	novakcs@ontsz.hu; somogy@mgszh.gov.hu; ntsz@somogy.ontsz.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	buzsakig@nebih.gov.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal, Földművelési Igazgatósága	somogy@mgszh.gov.hu; titkarsag- somogy@mgszh.gov.hu; FabriB@mgszh.gov.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal, Élelmiszer bizt. és Állategészségügyi Igazgatóság	somogy@mgszh.gov.hu; tothszab@oai.hu ; kaposvar@oai.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal Földhivatala	kaposvar_m@takarnet.hu ;
Somogy Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége	andras.erik@nkh.gov.hu
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, Somogy Megyei Kirendeltsége	kaposvar@mvh.gov.hu
Pécsi Bányakapitányság	karoly_kormos@mbfh.hu
Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság.	somogy.titkarsag@katved.gov.hu
Nemzeti Földalapk. Sz. Somogy M. Területi Ig.	nagyimre@nfa.hu
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	gyorgy.bela@ddkovizig.hu ; titkarsag@ddkovizig.hu
Dél-dunántúli Körny., Term. és Vízügyi Felügy.	deldunantuli@zoldhatosag.hu ; titkarsag@mail.ddkvf.hu
Somogy Megyei Önkormányzat	fabian.eva@som-onkorm.hu

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Natura 2000 területek esetében az államigazgatási/hatósági célcsoportot illetően megfigyelhető, hogy a címzettek között vagyonkezelő szervek is megtalálhatók (pl. vízügyi igazgatóságok, Honvédelmi Minisztérium, stb.).

A Balatonendréd dombok esetében az ilyen jellegű érintettség nem áll fenn.

Összegzés

A Balatonendréd dombok a tömegturizmus által kevésbé frekvenciált helyen fekvő ingatlanokat foglal magába, amelyek többsége legelő, de megtalálható itt erdő és szántóföld is kis mennyiségben. A település egyik kedvelt helye az itt található horgászto, illetve nemrégiben létesült Csipkebokor tanösvény és az itt elhaladó turista útvonal miatt. A terület önkormányzati és magántulajdonban áll.

A terület legelőinek egy nagyobb használója van, aki jelentős szarvasmarha állományt tartott rideg tartásban a halastavak déli részén. A marha állomány évekkal ezelőtt felszámolásra került, a Natura 2000 területet érintő, vitás területhasznosítási elképzelésekkel összefüggésben, amely

során az érintett hatóságok is eltérő álláspontot fogalmaztak meg. Ezen kívül juhok legeltetésére használja a legelőt egy gazdálkodó.

A területről időközben, a marhaállomány felszámolásával csökkent/eltűnt az ürge állománya, és jelentős mennyiségű invazív növény jelent meg. Időközben megépült a Lulla – Balatonendréd út is, amely a Natura 2000 terület déli csücskét átszeli.

A tervezéssel kapcsolatban megkeresett, illetékes államigazgatási szervezetek részéről eddig a SMKH Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda (a BKÜ vonatkozásában), a Veszprém Megyei Kormányhivatal Földhivatala, a Pécsi Bányakapitányság, illetve a VMKH Erdészeti Igazgatósága jelezte részvételét a fenntartási tervek elkészítésében.

